

Examen VMBO-GL en TL

2013

tijdvak 1
donderdag 16 mei
9.00 - 11.00 uur

beeldende vakken CSE GL en TL

Bij dit examen hoort een kleurenbijlage.

Dit examen bestaat uit 40 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 71 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Open vragen

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Happy Street, Happy Life?

Op een wereldtentoonstelling kan elk deelnemend land in een eigen paviljoen laten zien wat het te bieden heeft op technisch, economisch, cultureel, sociaal en toeristisch gebied.

- 2p 1 Er wordt wel gezegd dat je met een bezoek aan een wereldtentoonstelling een wereldreis kunt uitsparen.
→ Licht deze bewering toe aan de hand van de aspecten **tijd** en **geld**.

De laatste wereldtentoonstelling werd in 2010 gehouden in China, in Shanghai. Het thema was *Better City, Better Life*.

Aan de deelnemende landen werd gevraagd in hun paviljoens aandacht te besteden aan mogelijkheden om de leefbaarheid in steden te vergroten. Het Nederlandse paviljoen werd ontworpen door John Körmeling. Hij gaf het paviljoen de naam *Happy Street*.

Op afbeelding 1, 2 en 3 zie je zijn digitale ontwerpen voor *Happy Street*; op afbeelding 4, 5 en 6 zie je foto's die in 2010 van *Happy Street* werden gemaakt.

- 3p 2 *Bekijk afbeelding 1, 2, 3, 4, 5 en 6.*
Nederland wilde dat haar paviljoen openheid en variatie zou uitstralen.
→ Noem drie kenmerken van *Happy Street* waardoor het **openheid** uitstraalt.
- 4p 3 Noem twee aspecten van de **vormgeving** waardoor in *Happy Street* **variatie** is ontstaan en geef bij elk aspect een toelichting.

Körmeling zegt met openheid en variatie te willen verwijzen naar de Nederlandse samenleving.
De Nederlandse overheid had voor deze verwijzing veel waardering.

- 1p 4 Leg uit waarom de Nederlandse overheid een dergelijke verwijzing zo waardeerde.

- 3p 5 *Bekijk afbeelding 1, 2, 3, 4 en 5.*
Körmeling heeft zijn paviljoen ook wel als een kermis omschreven.
→ Geef voor deze omschrijving drie argumenten.

Voor *Happy Street* werd een logo ontworpen.
Op afbeelding 7 zie je dit logo.

- 1p 6 *Vergelijk afbeelding 1 en 7.*
→ Breng de vormgeving van het logo in verband met de vormgeving van *Happy Street*.

In *Happy Street* bevindt zich een wandelpad.
Op afbeelding 6 en 8 zie je ruimtes die aan dit pad grenzen en op afbeelding 9 en 10 zie je het interieur van twee van die ruimtes.

- 1p 7 *Bekijk afbeelding 6, 8, 9 en 10.*
Een wandeling over het pad kan gezien worden als een reis door Nederland.
→ Leg aan de hand van afbeelding 6, 8, 9 en 10 uit dat een wandeling over het pad gezien kan worden als een reis door Nederland.

Op afbeelding 1 en 4 zie je een groot gebouw.
Het werd alleen gebruikt voor de ontvangst van eregasten en zakenlieden.

- 2p 8 *Bekijk afbeelding 1 en 4.*
Het grote gebouw wijkt af van de rest van de gebouwen van *Happy Street*.
→ Noem twee kenmerken waarin dit gebouw afwijkt van de rest van de gebouwen van *Happy Street*.

- 1p 9 *Bekijk afbeelding 1 en 4.*
→ Breng de **vormgeving** van dit grote gebouw in verband met de ontvangsten van eregasten en zakenlieden.

- 1p 10 Körmeling vindt dat *Happy Street* een voorbeeld is van de wijze waarop een stad een bijdrage kan leveren aan een beter leven.
→ Deel je deze mening? Beargumenteer je antwoord.

Onze levensloop

Een levenstrap is een voorstelling waarin het leven van de mens van de wieg tot aan het graf is verbeeld.

Eigenlijk bestaat zo'n trap uit twee trappen: een deel links dat omhoog gaat - met onderaan de mens als pasgeborene - en een deel rechts dat naar beneden gaat - met onderaan de mens op zijn doodsbed.

Op afbeelding 11 zie je zo'n trap.

Het is een prent die door de Nederlandse kunstenaar Jan Visscher in 1630 werd gemaakt.

- 2p 11 *Bekijk afbeelding 11.*
Vóór zijn vijftigste is de mens verbeeld als jong.
→ Geef twee argumenten voor deze bewering.
- 2p 12 *Bekijk afbeelding 11.*
Ná zijn zestigste is de mens verbeeld als oud.
→ Geef twee argumenten voor deze bewering.

In de middelste boog onder de trap bevindt zich een voorstelling van *Het Laatste Oordeel*.

- 1p 13 *Bekijk afbeelding 11.*
In deze prent zie je verschillende verwijzingen naar de dood; bijvoorbeeld in *Het Laatste Oordeel*.
→ Licht de functie van *Het Laatste Oordeel* in deze prent toe.
- 3p 14 *Bekijk afbeelding 11.*
In de prent zie je nog andere verwijzingen naar de dood.
→ Noem drie van die verwijzingen.
- 1p 15 *Bekijk afbeelding 11.*
Een dergelijke prent hing vroeger bij veel mensen in de woonkamer.
→ Leg uit waarom de woonkamer een geschikte plaats was voor een prent met deze voorstelling.

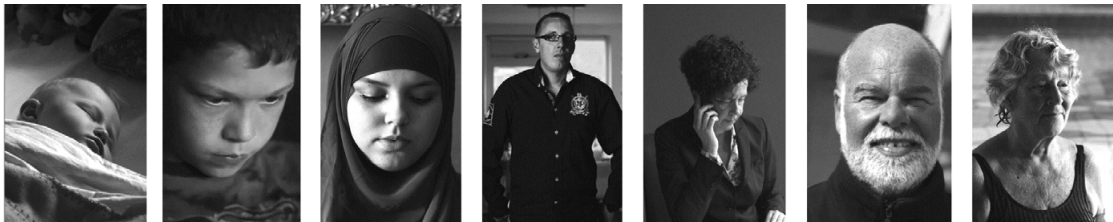
De Nederlandse kunstenaar Fiona Tan maakte in 2011 voor het Jeroen Bosch Ziekenhuis in 's-Hertogenbosch het kunstwerk *Levensloop*.

Het kunstwerk bestaat uit zeven lcd-schermen.

Op ieder scherm is een korte loop te zien van een persoon in een omgeving die voor hem of haar karakteristiek is.

Op afbeelding 12 en 13 zie je foto's van het kunstwerk; afbeelding 12 toont het werk dat op een ander moment gefotografeerd is dan op afbeelding 13. Op figuur 1 zie je uit elke loop één still.

figuur 1

- 2p **16** *Vergelijk afbeelding 11, 12 en 13.*
Het kunstwerk van Tan is geïnspireerd op de levenstrap van Visscher.
→ Noem twee kenmerken van de levenstrap op afbeelding 11 die je ook aantreft bij het kunstwerk op afbeelding 12 en 13.
- 3p **17** *Vergelijk afbeelding 11, 12 en 13 en figuur 1.*
Naast overeenkomsten vertonen de werken ook verschillen.
→ Noem drie kenmerken waarin het werk op afbeelding 12 en 13 en figuur 1 verschilt van het werk op afbeelding 11.

In de levenstrap op afbeelding 11 wordt verbeeld dat de mens tussen zijn vijftigste en zestigste levensjaar op het hoogtepunt van zijn leven is: hij staat bovenaan.

In het kunstwerk van Tan op afbeelding 12 en 13 schuift elke loop telkens een plaatsje op: elke loop staat daardoor een tijdje bovenaan.

- 1p **18** Geef een reden die Tan kan hebben gehad om elk van de loops een tijdje bovenaan te plaatsen.

In openbare gebouwen bevinden zich vaak kunstwerken; zo ook in veel ziekenhuizen. Kunst kan er immers voor bezoekers en patiënten een afleiding zijn, maar kan hen ook aanzetten tot nadenken.

- 1p 19 *Bekijk afbeelding 12 en 13.*
Leg uit dat de **vormgeving** van dit werk zowel bezoekers en patiënten kan **afleiden**. Betrek in je antwoord de locatie: een ziekenhuis.
- 1p 20 Leg uit dat de **inhoud** van het werk bezoekers en patiënten kan aanzetten tot **nadenken**. Betrek in je antwoord de locatie: een ziekenhuis.

Aan hun (v)lot overgelaten

Het Franse schip *Medusa* liep in 1816 voor de kust van Afrika ernstige schade op.

Alle opvarenden moesten het schip verlaten. Er waren echter te weinig reddingsboten.

De belangrijkste opvarenden waren Franse politici en vooraanstaande officieren; zij konden plaatsnemen in de reddingsboten.

Voor de andere opvarenden werd er snel een vlot getimmerd.

De opvarenden van de reddingsboten wisten de kust snel te bereiken en bekommerden zich niet om de mensen op het vlot.

Na vijftien dagen werd het vlot ontdekt door een passerend schip. Van de honderdvijftig opvarenden waren er toen nog maar vijftien in leven.

Franse politici probeerden het drama van het vlot te verzwijgen.

De Franse schilder Géricault vond dat de Franse bevolking over het drama moest worden ingelicht. Hij deed veel onderzoek: hij zocht de overlevenden van het vlot op, noteerde hun verhalen en ging naar een lijkenhuis om lijken te bestuderen en te tekenen.

Hij maakte tussen 1816 en 1818 veel voorstudies, onder meer de schetsen die je ziet op afbeelding 14, 15 en 16.

- 1p 21 *Vergelijk afbeelding 14, 15 en 16.*
In vergelijking met het onderzoek in de schetsen op afbeelding 15 en 16 kun je het onderzoek in het schetsblad op afbeelding 14 **breed** noemen.
→ Leg uit waarom je het onderzoek op het schetsblad op afbeelding 14 **breed** kunt noemen.
- 1p 22 *Vergelijk afbeelding 15 en 16.*
Het onderzoek dat Géricault in deze twee schetsen deed kun je **diep** noemen.
→ Noem een aspect van de **vormgeving** dat Géricault in de schets op afbeelding 15 **diep** onderzoekt.
- 1p 23 Noem het aspect van de **vormgeving** dat Géricault in de schets op afbeelding 16 **diep** onderzoekt.
- 2p 24 *Bekijk afbeelding 16.*
In deze schets lijkt de redding nabij.
→ Noem twee manieren waarop die indruk wordt gewekt.

Op afbeelding 17 zie je het schilderij *Het vlot Medusa* dat Géricault in 1818/19 maakte.
Het formaat van dit schilderij is ruim 500 cm x 700 cm; de mensen zijn dus méér dan levensgroot.

- 4p 25 *Vergelijk afbeelding 16 en 17.*
De schets op afbeelding 16 lijkt een van de laatste ontwerpen voor het schilderij te zijn.
→ Noem twee aspecten van de **vormgeving** die bijdragen aan deze indruk en geef bij elk aspect een korte toelichting.
- 1p 26 *Vergelijk afbeelding 16 en 17.*
De redding lijkt op afbeelding 17 minder nabij dan op afbeelding 16.
→ Noem één kenmerk waardoor die indruk wordt gewekt.
- 3p 27 *Bekijk afbeelding 17.*
Het schilderij heeft een dramatisch karakter.
→ Noem drie aspecten van de **voorstelling** die bijdragen aan dit karakter.
- 1p 28 *Bekijk afbeelding 17.*
De schipbreukelingen zijn diagonaal geordend.
Deze ordening versterkt het dramatische karakter van het schilderij.
→ Leg uit dat deze ordening het dramatische karakter versterkt.

- 4p 29 *Bekijk afbeelding 17.*
Een beschouwer die vlak voor het schilderij staat, lijkt in het drama te worden opgenomen.
→ Noem twee aspecten van de **vormgeving** waardoor de beschouwer in het drama lijkt te worden opgenomen en geef bij elk aspect een korte toelichting.
- 1p 30 *Bekijk afbeelding 17.*
In 1819 werd het schilderij op een expositie in Parijs getoond. Daar kreeg de techniek van het schilderij positieve kritiek; maar het kreeg negatieve kritiek vanwege het onderwerp. Die negatieve kritiek kwam vooral van Franse politici.
→ Geef een reden waarom de **techniek positief** werd beoordeeld.
- 1p 31 → Geef een reden waarom het **onderwerp negatief** beoordeeld werd door **Franse politici**.

Vluchten en schuilen

Over de hele wereld zijn er mensen op de vlucht.

Een aantal illegale vluchtelingen uit Afrika en Azië wil graag een nieuw bestaan opbouwen in Engeland. Ze reizen naar de Franse havenstad Calais, in de hoop een plaatsje op een schip naar Engeland te bemachtigen. Omdat dat moeilijk is en veel tijd kost bouwen ze illegale schuilplaatsen in de bossen bij Calais.

De Nederlandse fotograaf Henk Wildschut maakte tussen 2006 en 2011 veel foto's van deze schuilplaatsen. Een deel daarvan nam hij op in een boek dat hij *Shelter* noemde. *Shelter* is het Engelse woord voor schuilplaats.

Op afbeelding 18 zie je dat boek: de voorkant van het boek zie je links op de afbeelding en de achterkant helemaal rechts. Daar tussenin zie je enkele pagina's.

Een van de foto's uit dat boek - die hij ook voor zijn omslag gebruikte - zie je op afbeelding 19.

- 2p 32 *Bekijk afbeelding 18 en 19.*
De vluchtelingen maakten de schuilplaatsen van materialen die zij ter plekke aantreffen. Deze zijn echter weinig geschikt voor een verblijfplaats in de openlucht.
→ Noem twee kenmerken van de toegepaste materialen van de schuilplaats op afbeelding 18 en 19 waardoor ze niet erg geschikt zijn voor een schuilplaats buiten.

- 1p **33** *Bekijk afbeelding 18 en 19.*
Ook de constructie van deze schuilplaatsen werd bepaald door wat ter plekke aanwezig was.
→ Geef voor deze bewering een argument.

Omdat de foto's in het boek betrekking hebben op een en hetzelfde thema vormen ze een serie. Het karakter van een serie wordt versterkt doordat de foto's overeenkomsten vertonen.

- 3p **34** *Bekijk afbeelding 18 en 19.*
→ Noem drie aspecten van de **vormgeving** waarin de foto's overeenkomsten vertonen.

- 1p **35** *Bekijk afbeelding 18 en 19.*
Een serie foto's kán meer indruk maken dan slechts een enkele foto.
→ Leg aan de hand van deze foto's uit dat deze serie meer indruk maakt dan slechts een enkele foto.

In de jaren negentig van de vorige eeuw vond er in het Afrikaanse Rwanda een burgeroorlog plaats. Door deze oorlog vluchtten miljoenen mensen uit Rwanda en werden elders in kampen opgevangen.

In deze kampen werden tenten opgezet naar een ontwerp van Shigeru Ban, een beroemd Japans architect.

Het materiaal voor deze tenten is zeildoek.
De constructie bestaat uit kartonnen kokers, touw en verbindingstukken.

De tenten werden als bouw pakketten aan de vluchtelingen aangeboden.

Op afbeelding 20 zie je foto's waarop je vluchtelingen ziet die zelf de tenten aan het opzetten zijn.

- 2p **36** *Bekijk afbeelding 20.*
De tenten dienen goedkoop en sterk te zijn.
→ Leg aan de hand van twee kenmerken uit dat deze tenten goedkoop zijn.
- 2p **37** → Leg aan de hand van twee kenmerken uit dat deze tenten sterk zijn.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

2p **38** *Vergelijk afbeelding 19 en 20.*

In vergelijking met de schuilplaats op afbeelding 19 zijn de tenten op afbeelding 20 redelijk comfortabel.

→ Noem twee kenmerken van de tenten op afbeelding 20 waardoor je ze comfortabel kunt noemen.

Wildschut zet zich als fotograaf op een **indirecte** manier in voor vluchtelingen. Shigeru Ban doet dat als architect op een meer **directe** manier.

1p **39** Leg uit dat Wildschut **indirect** bijdraagt aan het verbeteren van de situatie van de vluchteling.

1p **40** Licht de **directe** manier toe waarop Shigeru Ban de situatie van de vluchtelingen in Rwanda verbeterde.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.